

PEŁNOMOCNICTWO, PROKURA, REPREZENTACJA STRON UMÓW W OBRODIE NIERUCHOMOŚCIAMI

Wojciech Gonet

BIBLIOTEKA NOTARIUSZA

PEŁNOMOCNICTWO, PROKURA, REPREZENTACJA STRON UMÓW W OBRODIE NIERUCHOMOŚCIAMI

Wojciech Gonet

BIBLIOTEKA NOTARIUSZA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 15 sierpnia 2019 r.

Recenzent

Dr hab. Małgorzata Balwicka-Szczyrba, prof. UG

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Szymon Makuch – JustLuk

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Krystyna Szych – JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-955-5

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Książkę dedykuję prof. dr hab. Izabeli Oleksiewicz

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wprowadzenie	23
Rozdział I	
Pojęcie reprezentacji	25
Rozdział II	
Reprezentacja osób prawnych	32
1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	32
1.1. Reprezentacja spółki	32
1.2. Reprezentacja spółki w organizacji	46
1.3. Reprezentacja spółki w likwidacji	49
1.4. Zgody organów spółki na obrót nieruchomościami, prawem użytkowania wieczystego gruntu oraz ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych	50
1.4.1. Uchwały zgromadzenia wspólników w pierwszych 2 latach od zarejestrowania spółki	50
1.4.2. Uchwały wspólników zezwalające na obrót nieruchomościami i rozporządzanie prawami	55
1.4.3. Uchwały zgromadzenia wspólników zezwalające na obrót nieruchomościami i rozporządzanie prawami w okresie likwidacji spółki	62

1.4.4. Uchwały innych organów zezwalające na obrót nieruchomościami	65
2. Spółka akcyjna	66
2.1. Reprezentacja spółki	66
2.2. Reprezentacja spółki w organizacji	77
2.3. Reprezentacja spółki w likwidacji	79
2.4. Wymagane zgody organów spółki na obrót nieruchomościami, prawem użytkowania wieczystego gruntu oraz ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych	80
2.4.1. Uchwały walnego zgromadzenia w pierwszych 2 latach od zarejestrowania spółki	80
2.4.2. Uchwały walnego zgromadzenia zezwalające na obrót nieruchomościami i rozporządzanie prawami	86
2.4.3. Uchwały walnego zgromadzenia zezwalające na obrót nieruchomościami i rozporządzanie prawami w okresie likwidacji spółki	91
2.4.4. Uchwały innych organów zezwalające na obrót nieruchomościami	94
3. Zgoda na zawarcie przez spółkę kapitałową umów z członkiem zarządu, rady nadzorczej, prokurentem i likwidatorem	95
4. Narodowy Bank Polski	101
5. Fundacje	102
6. Stowarzyszenia	104
7. Izby rolnicze	110
8. Skarb Państwa	111
8.1. Reprezentacja Skarbu Państwa	111
8.2. Wymagane zgody na obrót nieruchomościami Skarbu Państwa	120
8.2.1. Zgody udzielane przez wojewodę	120
8.2.2. Zgoda ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa na zakup nieruchomości przez Skarb Państwa na potrzeby organów administracji rządowej	123

8.2.3. Zgody dotyczące Lasów Państwowych	133
8.2.4. Inne zgody	134
8.3. Dokumenty wymagane do sporządzenia aktu notarialnego przy obrocie nieruchomościami Skarbu Państwa	136
9. Rozporządzanie majątkiem przez państwowe osoby prawne	144
9.1. Podmioty, do których stosuje się obowiązek uzyskania zgody na rozporządzenie majątkiem	144
9.2. Składniki majątkowe wymagające zgody na rozporządzenie	148
9.3. Wymagane zgody na rozporządzenie majątkiem państwowej osoby prawnej	153
9.4. Wartość rozporządzenia wymagająca zgody	154
9.5. Uchwały wyrażające zgodę na zawarcie niektórych umów w spółkach Skarbu Państwa	157
9.6. Przypadki niewymagające zgody na czynności rozporządzające oraz przypadki wymagające zgody innego organu	166
9.7. Procedura uzyskania zgody	169
9.8. Forma, w jakiej udzielana jest zgoda	171
9.9. Rozporządzanie składnikami aktywów trwałych w spółkach kapitałowych będących państwowymi osobami prawnymi	172
10. Sprzeciw ministra właściwego do spraw energii wobec czynności dotyczących rozporządzania niektórymi składnikami mienia w spółkach kapitałowych z sektora energetycznego, ropy naftowej oraz paliw gazowych	173
11. Zgody wspólników w spółkach utworzonych w celu realizacji partnerstwa publiczno-prywatnego	177
12. Bankowy Fundusz Gwarancyjny	184
13. Bank Gospodarstwa Krajowego	184
14. Instytuty badawcze	187
15. Polska Akademia Nauk	189
16. Uczelnie	191
17. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	193
18. Agencja Mienia Wojskowego	201

19. Krajowy Zasób Nieruchomości	205
19.1. Krajowy Zasób Nieruchomości jako państwowa osoba prawna	205
19.2. Reprezentacja Krajowego Zasobu Nieruchomości	207
19.3. Obrót nieruchomościami na rzecz Skarbu Państwa przez Krajowy Zasób Nieruchomości	208
19.4. Wymagane zgody na obrót nieruchomościami Skarbu Państwa przez Krajowy Zasób Nieruchomości	218
20. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	219
21. Przedsiębiorstwo państwowe	220
21.1. Reprezentacja przedsiębiorstwa państwowego	220
21.2. Wymagane zgody na obrót nieruchomościami w przedsiębiorstwie państwowym	223
21.3. Zbywanie mienia przedsiębiorstwa państwowego	226
22. Jednostki samorządu terytorialnego	229
22.1. Gmina	229
22.2. Powiat	232
22.3. Województwo samorządowe	235
22.4. Związki jednostek samorządu terytorialnego	239
22.4.1. Związki międzygminne	239
22.4.2. Związki powiatów	240
22.5. Uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego dotyczące obrotu nieruchomościami	241
22.6. Kontrasygnata skarbnika (głównego księgowego) na dokonanie czynności rozporządzających i zaciągnięcie zobowiązania	247
22.6.1. Uwagi wprowadzające	247
22.6.2. Czynności prawne wymagające kontrasygnaty	248
22.6.2.1. Zobowiązania pieniężne i majątkowe	248
22.6.2.2. Czynności prawne związane z zaciąganiem długu publicznego, udzielaniem pożyczek, poręczeń, gwarancji	252

22.6.3. Kontrola operacji gospodarczych i finansowych przez skarbnika lub głównego księgowego budżetu	254
22.6.4. Charakter prawny kontrasygnaty	255
22.6.5. Sytuacje, w których skarbnik może odmówić udzielenia kontrasygnaty	256
22.6.6. Zawiadomienie przez skarbnika organu stanowiącego i regionalnej izby obrachunkowej o udzielonej kontrasygnacie na polecenie zwierzchnika	261
22.6.7. Forma, termin i sposób udzielenia kontrasygnaty	263
22.6.8. Podsumowanie	269
22.7. Zasady sprzedaży nieruchomości samorządowych	270
22.8. Zakres terytorialny nabywanych przez jednostki samorządu terytorialnego nieruchomości	274
22.8.1. Możliwości nabycia dowolnej nieruchomości przez jednostkę samorządu terytorialnego	274
22.8.2. Szczegółowość uchwał organów stanowiących dotyczących nabywania i zbywania nieruchomości	276
22.8.3. Wydatkowanie samorządowych środków finansowych	285
22.8.4. Wiedza na temat rynku nieruchomości jako czynnik determinujący bezpieczeństwo finansów samorządowych	288
23. Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	290
24. Samorządowa osoba prawna	292
25. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	294
26. Spółdzielnie	295
26.1. Reprezentacja spółdzielni	295
26.2. Uchwały organów spółdzielni dotyczące obrotu nieruchomościami	300
26.3. Spółdzielnie mieszkaniowe, w których nastąpiło wyodrębnienie własności lokali	304
27. Kościół katolicki	307
28. Spółki wodne	318

29. Wspólnoty gruntowe	320
30. Instytucja gospodarki budżetowej	321

Rozdział III

Reprezentacja jednostek organizacyjnych niemających

osobowości prawnej	324
1. Spółka jawna	324
1.1. Reprezentacja spółki jawnej	324
1.2. Reprezentacja spółki jawnej w umowach ze wspólnikami	330
1.3. Reprezentacja spółki jawnej w likwidacji	333
1.4. Uchwały wspólników spółki jawnej dotyczące obrotu nieruchomościami	335
2. Spółka partnerska	337
2.1. Reprezentacja spółki partnerskiej	337
2.2. Reprezentacja spółki partnerskiej przez zarząd	342
2.3. Reprezentacja spółki partnerskiej w umowach z partnerami	343
2.4. Reprezentacja spółki partnerskiej w likwidacji	346
2.5. Uchwały wspólników spółki partnerskiej dotyczące obrotu nieruchomościami	348
3. Spółka komandytowa	351
3.1. Reprezentacja spółki komandytowej	351
3.2. Reprezentacja spółki komandytowej w umowach ze wspólnikami	358
3.3. Reprezentacja spółki komandytowej w likwidacji	361
3.4. Spółka komandytowa bez wspólników uprawnionych do reprezentowania	363
3.5. Uchwały wspólników spółki komandytowej dotyczące obrotu nieruchomościami	364
4. Spółka komandytowo-akcyjna	367
4.1. Reprezentacja spółki komandytowo-akcyjnej	367
4.2. Reprezentacja spółki komandytowo-akcyjnej w umowach ze wspólnikami	374
4.3. Reprezentacja spółki komandytowo-akcyjnej w likwidacji	379

4.4. Spółka komandytowo-akcyjna bez wspólników uprawnionych do reprezentowania	380
4.5. Wymagane zgody dotyczące obrotu nieruchomościami	381
4.5.1. Uchwały zgromadzenia wspólników zezwalające na obrót nieruchomościami	381
4.5.2. Uchwały walnego zgromadzenia w pierwszych 2 latach od zarejestrowania spółki	387
4.5.3. Uchwały walnego zgromadzenia zezwalające na obrót nieruchomościami i rozporządzanie prawami w okresie likwidacji spółki	392
4.5.4. Zgoda na zawarcie przez spółkę komandytowo- akcyjną umowy z członkiem rady nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem	396
5. Wspólnota mieszkaniowa	401

Rozdział IV

Reprezentacja spółki cywilnej	416
1. Forma umowy spółki cywilnej	416
2. Prowadzenie spraw spółki	417
3. Reprezentacja spółki	420

Rozdział V

Reprezentacja osób fizycznych	422
1. Małżonkowie	422
2. Małoletni	430
3. Osoby ubezwłasnowolnione i wobec których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie	435
3.1. Osoby ubezwłasnowolnione całkowicie	435
3.2. Osoby ubezwłasnowolnione częściowo	437

Rozdział VI

Reprezentacja przedsiębiorców w upadłości i w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz przedsiębiorców indywidualnych po ich śmierci	443
1. Upadłość	443
2. Postępowanie restrukturyzacyjne	450

2.1. Zarząd majątkiem dłużnika	450
2.2. Zgoda na dokonanie czynności prawnych udzielana przez nadzorcę sądowego lub sędziego komisarza	452
2.3. Zgoda udzielana przez radę wierzycieli lub sędziego komisarza	456
2.4. Podsumowanie	462
3. Reprezentacja osoby fizycznej będącej uprzednio przedsiębiorcą po jej śmierci	464
 Rozdział VII	
Pełnomocnictwo i prokura w obrocie nieruchomościami	476
1. Pełnomocnictwo udzielone w Polsce	476
2. Pełnomocnictwo udzielone za granicą	484
3. Prokura	494
 Rozdział VIII	
Zagraniczne osoby prawne, przedsiębiorcy zagraniczni, oddziały przedsiębiorstw zagranicznych i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	500
 Rozdział IX	
Problematyka zawierania umów „z samym sobą”	508
1. Uwagi wprowadzające	508
2. Zawieranie umów pomiędzy osobą prawną a członkami jej zarządu	511
2.1. Rozwiązania przewidziane w prawie spółdzielczym, Kodeksie spółek handlowych i prawie o stowarzyszeniach	511
2.2. Rozwiązania przewidziane w ustawie o przedsiębiorstwach państwowych	517
3. Możliwości zawarcia innych umów niż z zakresu prawa pracy pomiędzy wójtem a gminą	520
4. Konkluzje	525
 Zakończenie	 529

Bibliografia 531

Orzecznictwo 537

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- k.pr.kan. – Kodeks prawa kanonicznego (<http://www.intratext.com/x/pol0025.htm>)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.)
- p.p.m. – ustawa z 4.02.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 1792 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm.)
- pr. not. – ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 540 ze zm.)

- pr. restr. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2018 r. poz. 1285 ze zm.)
- pr. stow. – ustawa z 7.04.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2019 r. poz. 713)
- pr. up. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498 ze zm.)
- pr. wod. – ustawa z 20.07.2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2018 r. poz. 2268 ze zm.)
- p.sz.w.n. – ustawa z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668 ze zm.)
- r.Rzym I – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 593/2008 z 17.06.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.Urz. UE L Nr 177, s. 6)
- r.s.a.n.r. – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 30.04.2012 r. w sprawie szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa i ich części składowych, warunków obniżenia ceny sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków oraz stawek szacunkowych gruntów (Dz.U. poz. 540 ze zm.)
- r.z.o.p. – rozporządzenie Rady Ministrów z 5.10.1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu (Dz.U. Nr 97, poz. 443 ze zm.)
- u.AMW – ustawa z 10.07.2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2308 ze zm.)
- u.ARiMR – ustawa z 9.05.2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 2137 ze zm.)
- u.BFG – ustawa z 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2019 r. poz. 795 ze zm.)
- u.BGK – ustawa z 14.03.2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1543 ze zm.)
- u.d.p. – ustawa z 21.03.1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2068 ze zm.)

- u.dz.l. – ustawa z 15.04.2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2190 ze zm.)
- u.f.b.s. – ustawa z 7.12.2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2018 r. poz. 613 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.)
- u.g.k. – ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 712)
- u.g.n. – ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2018 r. poz. 2204 ze zm.)
- u.g.n.r.SP – ustawa z 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 817 ze zm.)
- u.i.b. – ustawa z 30.04.2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1350)
- u.i.r. – ustawa z 14.12.1995 r. o izbach rolniczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1027)
- u.k.n.u.p. – ustawa z 30.08.1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2018 r. poz. 2170 ze zm.)
- u.KOWR – ustawa z 10.02.2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 1154 ze zm.)
- u.k.PKP – ustawa z 8.09.2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 2018 r. poz. 1311 ze zm.).
- u.KRS – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 ze zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2018 r. poz. 1916 ze zm.)
- u.KZN – ustawa z 20.07.2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz.U. z 2018 r. poz. 2363 ze zm.)
- u.l. – ustawa z 28.09.1991 r. o lasach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2129 ze zm.)
- u.NBP – ustawa z 29.08.1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2017 r. poz. 1373 ze zm.)
- u.NIK – ustawa z 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2019 r. poz. 489)

- u.n.n.c. – ustawa z 24.03.1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz.U. z 2017 r. poz. 2278)
- u.o.k.k. – ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 369)
- u.o.n.d.f. – ustawa z 17.12.2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1440)
- u.PAN – ustawa z 30.04.2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2019 r. poz. 1183)
- u.p.p. – ustawa z 25.09.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1445)
- u.p.p.p. – ustawa z 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1834 ze zm.)
- u.r. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.)
- u.r.i.o. – ustawa z 7.10.1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 561 ze zm.)
- u.s.g. – ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.)
- u.SKOK – ustawa z 5.11.2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2386 ze zm.)
- u.s.m. – ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 845 ze zm.)
- u.s.p. – ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 511)
- u.s.p.k.k. – ustawa z 17.05.1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1347)
- u.s.u.s. – ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.)
- u.s.w. – ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 512)
- u.s.z.p.p. – ustawa z 25.09.1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1543)
- u.sz.u.m.e. – ustawa z 18.03.2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2012)

u.w.l.	– ustawa z 24.06.1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2019 r. poz. 737 ze zm.)
u.z.m.p.	– ustawa z 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1302)
u.z.p.z.	– ustawa z 6.03.2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1079 ze zm.)
u.z.s.	– ustawa z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U. poz. 1629)
u.z.w.g.	– ustawa z 29.06.1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 703)
z.u.KZN	– ustawa z 13.06.2019 r. o zmianie ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1309)

Czasopisma i publikatory

Biul. SN	– Biuletyn Sądu Najwyższego
FK	– Finanse Komunalne
M.Praw.	– Monitor Prawniczy
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSA	– Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Powszechnych i Komisji Arbitrażowych

Instytucje i organy

AMW	– Agencja Mienia Wojskowego
ARiMR	– Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

BFG	– Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BGK	– Bank Gospodarstwa Krajowego
CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
GDDKiA	– Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
j.s.t.	– jednostka(i) samorządu terytorialnego
KOWR	– Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
KZN	– Krajowy Zasób Nieruchomości
MBM	– minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa
m.n.p.p.	– miasto(a) na prawach powiatu
MON	– Minister Obrony Narodowej
MSP	– Minister Skarbu Państwa
NBP	– Narodowy Bank Polski
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
PAN	– Polska Akademia Nauk
SA	– Sąd Apelacyjny
SKOK	– spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa
SN	– Sąd Najwyższy
SP	– Skarb Państwa
SPZOZ	– samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WPROWADZENIE

Zawieranie umów w obrocie gospodarczym pomiędzy różnymi podmiotami wymaga prawidłowej reprezentacji stron umowy. Niekiedy zawarcie umowy przez jedną ze stron wymaga uzyskania zgody, która może mieć charakter wewnętrzny, tj. udzielona jest przez organ podmiotu, lub charakter zewnętrzny, gdy udzielana jest przez podmiot inny niż zawierający umowę. Skutki nieprawidłowej reprezentacji stron umowy i braku zgody na dokonanie czynności prawnej bywają różne – od nieważności do bezskuteczności zawieszonej. Monografia dotyczy analizy zasad reprezentacji różnych stron zawierających umowy w obrocie nieruchomościami, który jest sformalizowany oraz często bardziej skomplikowany niż w przypadku innych rzeczy i praw. W publikacji pojęcie obrotu nieruchomościami dotyczy zbiorczego określenia umów i czynności skutkujących nabyciem nieruchomości i rozporządzeniem nią. Rozporządzenie nieruchomością jako czynność prawna oznacza zbycie i obciążenie nieruchomości. Przepisy dotyczące nieruchomości gruntowych, budynkowych i lokalitywnych stosuje się odpowiednio do prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz spółdzielczych praw do lokali, wobec czego monografia dotyczy także zagadnień związanych z reprezentacją przy umowach związanych z obrotem tymi prawami. W książce szczegółowo omówiono sytuacje, kiedy wymagana jest zgoda na zawarcie umów w obrocie nieruchomościami, oraz skutki jej braku. Przedstawione zasady reprezentacji różnych podmiotów dotyczą również zawierania umów mających za przedmiot inne rzeczy niż nieruchomości i inne prawa niż spółdzielcze własnościowe prawa do lokalu czy też prawo użytkowania wieczystego gruntu.

W monografii podjęto m.in. badania nad zasadami zawierania umów pomiędzy podmiotami a osobami fizycznymi reprezentującymi jednocześnie te podmioty, tj. zawierania tzw. umów z samym sobą. Zasady zawierania umów pomiędzy osobą fizyczną, która reprezentuje jakiś podmiot, a tą osobą fizyczną zostały jedynie uregulowane w przypadku spółek kapitałowych, spółdzielni oraz częściowo j.s.t. w zakresie umowy o pracę. Nie jest to jednak regulacja kompleksowa, gdyż przepisy Kodeksu spółek handlowych ani Prawa spółdzielczego nie wskazują, kto ma reprezentować spółkę kapitałową, spółdzielnię przy zawarciu umowy pomiędzy członkiem zarządu i jego małżonkiem a odpowiednio pomiędzy spółką kapitałową oraz spółdzielnią. Dokonano również analizy czynności prawnych z samym sobą w przypadkach, gdy pomiędzy małżonkami obowiązują różne ustroje majątkowe małżeńskie. W książce przedstawiono zasady reprezentacji SP, które są bardzo złożone i rozbudowane. Pierwszy rozdział został poświęcony wyjaśnieniu pojęcia reprezentacji. W dalszych rozdziałach omówiono reprezentację osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, osób fizycznych, podmiotów realizujących postępowanie upadłościowe, restrukturyzacyjne, reprezentację przez zarządcę sukcesyjnego oraz reprezentację podmiotów zagranicznych. Osobny rozdział poświęcony został udzielaniu pełnomocnictwa do obrotu nieruchomościami, w tym sporządzanych za granicą. W rozdziale tym omówiono również zasady legalizacji pełnomocnictw udzielonych za granicą, tak aby można było nimi posłużyć się w Rzeczypospolitej Polskiej. Ostatni rozdział poświęcony został problematyce trudności w reprezentacji niektórych podmiotów przy umowach z członkami ich organów wykonawczych. Monografia uwzględnia stan prawny na 15.08.2019 r.

Rozdział I

POJĘCIE REPREZENTACJI

Reprezentacja oznacza działanie uprawnionych osób, realizujące się na zewnątrz podmiotu, mające na celu powstanie, zakończenie lub zmianę stosunków prawnych z osobami trzecimi¹, wykonywane przez organy (np. zarząd osoby prawnej), przedstawicieli (np. wspólnicy spółki osobowej Kodeksu spółek handlowych), pełnomocników, prokurentów, przedstawicieli ustawowych (np. rodzic małoletniego dziecka). Reprezentacja to dokonywanie czynności prawnych w imieniu reprezentowanego, tj. składanie w jego imieniu oświadczeń woli² z bezpośrednim skutkiem dla podmiotu³ oraz przyjmowanie oświadczeń woli⁴. Kompetencja do działania w czyimś imieniu może wynikać z ustawy (np. starosta działający za SP na podstawie art. 11 u.g.n.), z czynności prawnej jednostronnej, tj. udzielonego pełnomocnictwa, lub czynności wielostronnej, tj. umowy (np. umowa spółki jawnej określająca, którzy wspólnicy reprezentują spółkę). W doktrynie wyróżnia się dwa rodzaje reprezentacji:

- 1) przedstawicielską, w tym ustawową, tj. działanie przez pełnomocnika,
- 2) organiczną, tj. działanie przez organ osoby prawnej⁵.

---

¹ A.J. Witosz, *Prowadzenie spraw i reprezentacja spółek osobowych*, Warszawa 2013, s. 49–51 i powołana tam literatura.

² A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja spółek kapitałowych i spółdzielni*, Warszawa 2018, s. 2 i powołana tam literatura.

³ A.J. Witosz, *Prowadzenie...*, s. 51 i powołana tam literatura.

⁴ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 2 i powołana tam literatura.

⁵ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 3.

Przepis art. 38 k.c. stanowi, że osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i opartym na niej statucie. Przepis ten wyraża tzw. teorię organów, zgodnie z którą do tworzenia i urzeczywistnienia woli osoby prawnej powołane są jednostki wchodzące w skład jej organów⁶. Aby zachowanie osoby lub osób fizycznych mogło być traktowane jako zachowanie samej osoby prawnej, muszą być spełnione łącznie następujące warunki: osoba prawna musi istnieć, w ramach struktury organizacyjnej osoby prawnej przewidziano określonego rodzaju organ ze wskazaniem przynależnych mu kompetencji, osoba fizyczna została powołana w sposób zgodny ze strukturą organizacyjną na stanowisko piastuna organu, osoba fizyczna powołana do sprawowania funkcji rzeczywiście działa w tym charakterze i jej zachowanie mieści się w granicach kompetencji przyznanych organowi osoby prawnej⁷. Różnica pomiędzy działaniem organu osoby prawnej a działaniem jej przedstawiciela, w tym zwłaszcza pełnomocnika, polega na tym, że⁸:

- 1) oświadczenie woli organu uważane jest za oświadczenie samej osoby prawnej, a oświadczenie woli pełnomocnika jest jego własnym oświadczeniem złożonym w cudzym imieniu;
- 2) organ (np. zarząd) wchodzi w skład struktury organizacyjnej osoby prawnej, a pełnomocnik jest samodzielnym podmiotem prawnym, pozostającym poza ramami struktury organizacyjnej osoby prawnej;
- 3) organ działa w zakresie kompetencji wynikającej z postanowień dotyczących ustroju osoby prawnej wynikającego z ustawy oraz ze statutu (np. art. 41 ust. 3 u.s.w., stanowiący, że zasady i tryb działania zarządu województwa samorządowego określa statut województwa), a pełnomocnik działa na podstawie udzielonego przez mocodawcę pełnomocnictwa;
- 4) osoba prawna uczestniczy w obrocie cywilnoprawnym poprzez działalność swych organów, posiadanie organów jest nieodzowne, a bez pełnomocników osoba prawna może się obejść;
- 5) gdy skutki prawne zależą od dobrej lub złej wiary, dobra lub zła wiara organu jest zarazem dobrą lub złą wiarą osoby prawnej,

---

⁶ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 6.

⁷ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 6 i powołana tam literatura.

⁸ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 7–8 i powołana tam literatura.

a przy pełnomocnictwie decydujące są okoliczności zachodzące po stronie pełnomocnika.

Istotę reprezentacji wyjaśnia również odmienna od teorii organów teoria przedstawicielstwa organizacyjnego (teoria przedstawicieli statutowych), wskazująca na podobieństwo działania organu i pełnomocnika. Zgodnie z przedmiotową teorią w razie wątpliwości oświadczenia woli składane przez organ osoby prawnej oraz przy ocenie dobrej lub złej wiary osoby prawnej niezbędne jest odwołanie się do stanu rzeczy zachodzącego po stronie osób fizycznych, których działanie zostało uznane za działanie osoby prawnej⁹. Treść struktury osoby prawnej ma niejednorodny charakter, kształtowana jest nie tylko przez przepis ustawy, lecz także przez czynności prawne, wobec czego za treścią struktury organizacyjnej osoby prawnej kryją się często formy znane przedstawicielstwu ustawowemu lub umownemu¹⁰. Członkowi organu może być udzielone pełnomocnictwo, wobec czego może się zdarzyć, że pełnomocnik będzie wchodził w skład organu¹¹. W teorii przedstawicielstwa organizacyjnego słusznie wskazuje się, że osoba prawna może istnieć bez organów i być reprezentowana przez kuratora (art. 42 k.c.). Skutki oświadczenia woli piastuna (członków zarządu) i pełnomocnika przypisuje się osobie trzeciej, tj. osobie prawnej¹². Podobne są przesłanki skutecznego działania piastuna i pełnomocnika. Gdy dotyczy to organu, przesłankami tymi są: występowanie w charakterze organu, powołanie w charakterze piastuna organu oraz nieprzekroczenie kompetencji. W przypadku pełnomocnika występuje on i jest powołany w charakterze przedstawiciela oraz nie przekracza granic umocowania¹³. Teoria przedstawicielstwa organizacyjnego uwidacznia się w przypadkach, gdy osoba prawna reprezentowana jest przez członka organu i pełnomocnika lub prokurenta, dokonujących wspólnie tej samej czynności prawnej. Skutki takiej czynności wobec osoby prawnej przedstawiają się analogicznie do przypadku,

⁹ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 9.

¹⁰ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 9 i powołana tam literatura.

¹¹ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 9 i powołana tam literatura.

¹² A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 10.

¹³ A. Zbiegień-Turzańska, *Reprezentacja...*, s. 10.

Wojciech Gonet – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor nadzwyczajny; notariusz w Piasecznie; prowadzi szkolenia dla notariuszy, aplikantów notarialnych i na kursach przygotowujących do egzaminu notarialnego; pracownik naukowo-dydaktyczny, autor ponad stu publikacji naukowych, w tym monografii *Prawo pierwokupu nieruchomości* (Warszawa 2017), współautor monografii *Podatki w obrocie nieruchomościami w praktyce notarialnej* (Warszawa 2019); uczestnik i prelegent na blisko pięćdziesięciu krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych.

W publikacji przedstawiono zasady właściwej reprezentacji różnych podmiotów (w tym: Skarbu Państwa, przedsiębiorców w upadłości, przedsiębiorców realizujących postępowanie restrukturyzacyjne, spółek prawa handlowego, jednostek samorządu terytorialnego, osób małoletnich, osób ubezwłasnowolnionych całkowicie i częściowo) przy zawieraniu umów związanych z obrotem nieruchomościami oraz wyjaśniono zasady udzielania zgód wymaganych do dokonania przedmiotowych czynności i formę właściwą dla przedmiotowych zgód.

Autor omawia również problematykę formy sporządzanego za granicą pełnomocnictwa do zawarcia w Polsce umowy mającej za przedmiot nieruchomość, zasad jego legalizacji oraz stosowania prawa właściwego do podmiotów zagranicznych dokonujących czynności prawnych związanych z obrotem nieruchomościami na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedstawione zasady reprezentacji różnych podmiotów dotyczą wszystkich umów, wobec czego opracowanie będzie pomocne także przy zawieraniu umów innych niż związanych z obrotem nieruchomościami. Poruszono m.in. zagadnienie zawierania umów z „samym sobą”, w tym problem możliwości zawarcia umowy innej niż o pracę pomiędzy gminą a jej wójtem.

Książka jest przeznaczona dla notariuszy, aplikantów notarialnych, radców prawnych, adwokatów oraz referendarzy sądowych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

